NATO – OPERATIONAL ŞI ACȚIONAL MODERN

NATO – OPERATIONAL AND MODERN ACTION TAKING

General de brigadă (r) prof. univ. dr. Constantin ONIŞOR*
Doctorand Romeo OIȚA

În conformitate cu noul Concept Strategic (Lisabona-2010), operaționalizarea şi intervențiile militare ale NATO au cunoscut modificări substanțiale. Asistăm la un transfer de competențe din sfera acțiunilor pugnitive către unele militare din afara spectrului violenței armate, dar care sunt suficient încărcate cu fermitate şi disponibilitate spre întrebuințarea forței în situații extreme. Aşa se face că sunt prezentate un număr mare de acțiuni în acest sens, pe baza unor criterii de performanță/cuvinte-cheie.
***Cuvinte-cheie**: comanda; logica; interacțiunea; concepția şi susținerea.*

According to the new Strategic Concept(Lisbon-2010),OTAN's military operations and intervention have suffered substantial transformations.We are witnessing a transfer of capabilities from a system of punishment towards a military one outside military violence but which is strong enough and able to use force in extreme situation.Thus,we are presenting several actions taken for this purpose relying on performance criteria/key-words.
***Keywords:** command; logic; interaction; conception and maintenance*

În lumea de azi se petrec fenomene şi procese complexe şi dinamice, multe dintre ele scăpate sau care pot scăpa de sub controlul unei autorități naționale ori suprastatale cu implicații asupra securității moderne în general şi a securității colective/împreună în special. Originea, natura şi declanşarea lor sunt diferite ca medii, actori, efecte, perspective, modalități etc., însă acțiunile împotriva lor pot deveni pentru NATO determinări militare. Un studiu amănunțit asupra lor ne indică următoarele:

•sunt într-un număr destul de mare şi implică o pregătire responsabilă şi o reacție/ripostă fermă şi oportună;

* Membru corespondent al AOŞR, Secția de ştiințe militare; tel. 0722 450 002.

•se pot asocia şi complementariza, ceea ce le face mai complexe şi periculoase spre extrem în evoluţie;

•chiar dacă împotriva sau pentru controlul lor se foloseşte acţiunea militară, aceasta nu este întotdeauna pugnitivă, deseori îmbracă forma suportului, sprijinului, descurajării, controlului şi logisticii, ceea ce nu este prea uşor de făcut;

•acţiunile de această natură trebuie să îmbrace forma unei operaţii pentru ca managementul forţei să se desfăşoare în conformitate cu atributele unei conduceri militare moderne a o multitudine de participanţi, cu roluri şi statusuri total diferite şi multinaţionale.

Pentru o înţelegere mai bună a acestor implicaţii şi determinări militare pentru NATO, am utilizat criteriile adecvate Noului concept strategic, prezentând necesitatea şi utilitatea opţiunii pentru ele, dar şi câteva elemente generale şi de ansamblu, strict specifice fiecărei acţiuni în parte.

Sprijinul acordat/generarea eforturilor contraproliferare

După Războiul Rece unii actori statali şi nonstatali au demonstrat apetitul de a crea, vinde şi folosi arme de distrugere în masă (ADM) şi nu vor înceta să facă acest lucru şi în viitor. În plus, în ultimul deceniu s-a dovedit eşecul sau slăbiciunea structurală a unui stat cu capacităţi nucleare care pot constitui un risc semnificativ al securităţii Alianţei. Aşadar prevenirea proliferării tehnologiei nucleare este necesară, fapt pentru care va fi poate nevoie ca forţa militară să susţină protecţia şi extracţia bunurilor nucleare din afara NATO. Mai mult chiar, va fi poate nevoie ca aceeaşi forţă militară să susţină tratate internaţionale existente de nonproliferare şi să implementeze hotărâri de contraproliferare. Poziţia defensivă-activă a Alianţei împotriva riscurilor şi ameninţărilor potenţiale de proliferare a armelor nucleare, biologice, chimice şi radiologice (CBRN) şi modului lor de livrare trebuie să continue să fie îmbunătăţită, inclusiv prin lucrul la apărarea împotriva rachetelor. Forţele NATO, în măsura să susţină aceste eforturi, necesită capacităţi flexibile, mobile, desfăşurabile rapid şi sustenabile.

COMANDA	-cooperarea şi sincronizarea cu participanţii militari şi cu instituţiile civile
LOGICA	-necesitatea convergenţei activităţilor de informaţii
INTERACŢIUNEA	-sinergia informaţională -cunoaşterea reciprocă -consilierea în probleme importante -menţinerea avantajului tehnologic
CONCEPŢIA	-minimalizarea producerii unui atac -prevenţia şi managementul consecinţelor
SUSŢINEREA	-programele de stimulare -regimurile de nonproliferare -dialogul de cunoaştere a ameninţărilor în creştere

Executarea descurajării credibile

În sec. XXI lumea are nevoie de un nou concept de descurajare. Cel bazat pe forma clasică de descurajare (prin pedepse) a devenit mai puţin eficient într-un mediu asimetric de securitate, unde un infractor este greu de identificat. Noul concept trebuie să trimită un mesaj unic şi clar tuturor adversarilor, care refuză dezarmarea şi să constituie o ameninţare clară, credibilă şi de forţă. În aceste circumstanţe, NATO trebuie să fie capabil să creeze o certitudine distructivă într-un mod proactiv în mintea celor care ar ameninţa statele din Alianţă. Refuzul proactiv atrage după sine preempţiunea când o ameninţare este iminentă, dar şi prevenirea ca încercarea de a recâştiga iniţiativa pentru a pune capăt conflictului. NATO trebuie să demonstreze hotărârea şi angajamentul pentru pacea internaţională, cu o forţă militară capabilă să realizeze operaţii de descurajare în toate domeniile.

COMANDA	-evidenţierea capacităţii si disponibilităţii de a elimina sursele de ameninţare
LOGICA	-informaţiile clare despre adversarul vizat -eliminarea ameninţării statale -interzicerea surselor de ameninţare din afara legăturilor cu un stat
INTERACŢIUNEA	-desfăşurările de forţe prin exerciţii şi demonstraţii -colaborarea cu ONG pentru a opri şi bloca intenţii de manevră a unor materiale
CONCEPŢIA	-operaţiile eficiente de oprire prin mijloace adecvate -desfăşurarea de forţe unde este cazul
SUSŢINEREA	-gestionarea tehnologiilor prin planificarea apărării

Asigurarea/generarea suportului logistic militar pentru activităţile umanitare

În situaţii de criză (foamete, migraţie interzonală masivă, fluxuri de refugiaţi etc.) pot apare frecvent insuficienţe privind îndeplinirea misiunilor umanitare. Slăbiciunile pun la grea încercare serviciile naţiunilor pentru a furniza hrană, haine, adăpost şi asistenţă medicală. Aceste condiţii pot fi exacerbate în zone cu o infrastructură slabă, guvernate dezastruos şi cu tulburări civile şi violenţă domestică.

Şi pentru aşa ceva este nevoie de o forţă militară nevoită să ofere suport activităţilor umanitare, inclusiv furnizarea de comandă şi control pentru coordonarea propriilor forţe cu alte agenţii şi organizaţii care sunt implicate.

O condiţie de bază ar fi capacitatea forţei militare de a susţine eforturile a cât mai multe agenţii implicate în operaţii umanitare.

COMANDA	-legături pentru coordonarea sprijinului oferit organizaţiilor umanitare -realizarea capacităţii de oferi sprijinul preconizat
LOGICA	-cunoaşterea realităţii de pe teren -consiliere organică civilă -asigurarea unei suplimentări în caz de nevoie
INTERACŢIUNEA	-crearea unui mediu sigur de acţiune şi cooperare
CONCEPŢIA	-o operaţie cu elemente de interacţiune cultural-socio-politică şi de coordonare tehnologică a elementelor participante
SUSŢINEREA	-continuă

Intervenţia pentru a preveni escaladarea conflictelor

Mediul internaţional de securitate cu neprevăzutul său poate genera prin surprindere situaţii de criză complexe şi dinamice. Va fi nevoie în aceste circumstanţe ca o forţă militară să îşi desfăşoare structurile şi să intervină în zone de conflict, atât interne, cât şi internaţionale, pentru a preveni escaladarea unui conflict armat în desfăşurare.

În situaţii mai complexe şi dinamice operaţia poate deveni necesară pentru a pune capăt sau gestiona o criză umanitară şi/sau un genocid şi chiar un conflict armat.

COMANDA	-condiţii doctrinar-tehnice pentru identificarea şi implicarea mai fermă şi oportună într-un conflict armat/criză politico-militară
LOGICA	-colaborarea cu ONU pentru intervenţia de a preveni un conflict -evaluarea situaţiei pentru a vedea dacă intervenţia poate opri conflictul
INTERACŢIUNEA	-criterii clare pentru a defini arealele de conflict şi a pregăti strategii adecvate
CONCEPŢIA	-studiul unor indicatori de dinamică a situaţiei pentru a defini oportunitatea intervenţiei
SUSŢINEREA	-acţiuni ferme şi decisive duc la prevenirea producerii de crize şi în alte locuri în viitor

Pregătirea forţelor interne

Faza post conflict este foarte complexă şi necesită multe acţiuni strategice, inclusiv operaţii desfăşurate î interiorul statelor aflate cândva în război/conflict

armat. Aşa a apărut nevoia de a avea capacităţi de a utiliza forţe interne pentru a stabiliza, conferi securitate şi reconstrucţie în state cu mari probleme post-conflict sau, altfel spus, apare acest element critic de răspuns la problemele create din slăbiciunea altora. Pentru NATO se pune problema constituirii şi utilizării raţionale a unei capacităţi de forţe militare într-un stat, în faza post-conflict, pentru misiuni de stabilitate şi de a pregăti echipa şi coopera cu forţele locale. Experienţa din Irak ne arată că se va realiza şi oferi o capacitate crescută, ceea ce va da şi o mai mare legitimitate pentru operaţii.

COMANDA	-existenţa de standard comun privind doctrina, conceptele şi pregătirea forţelor indigene
LOGICA	-obţinerea acceptului/suportului efectiv din partea întregii populaţii -operaţionalizarea unei forţe interne de valoare
INTERACŢIUNEA	-standard comun şi recunoscut pentru structura şi misiunile forţelor interne
CONCEPŢIA	-consens privind operaţionalizarea forţelor şi a situaţiilor de creare -prin aceste forţe se realizează o creştere a expertizării Alianţei -se reduce implicarea directă şi vizibilă a aliaţilor
SUSŢINEREA	-crearea unei baze de pregătire şi facilităţi pentru crearea de forţe specializate interne

Prevenirea întreruperii fluxului de resurse vitale

Lumea se dezvoltă într-o dependenţă majoră de resurse vitale (combustibil, apă, alimente, minerale) aflate răspândite oriunde pe Pământ. Aprovizionarea statelor cu materii prime energetice şi strategice şi cu alte resurse principale generează adevărate fluxuri de materiale între diferite zone şi regiuni. În cadrul războaielor economice, informaţionale şi cu beligeranţă limitată pot apărea situaţii când este necesar ca sistemele/sectoarele de securitate să desfăşoare forţe (aeriene, terestre şi maritime) în zonele unde fluxul de resurse vitale poate fi compromis ca rezultat al dezastrelor naturale, instabilităţii sau sabotajului internaţional.

COMANDA	-cadru legal şi concepţie pentru abilitatea şi capacitatea Alianţei de a acţiona preventiv
LOGICA	-identificarea resurselor vitale şi întocmirea hărţilor de flux
INTERACŢIUNE	-schimb permanent de informaţii pentru a stabili capacitatea militară necesară

CONCEPŢIE	-apărarea/protecţia infrastructurilor proprii şi cele înconjurătoare sau secundare
SUSŢINERE	-acţiunilor forţelor destinate

Protecţia sistemelor şi reţelelor C4I

Descoperirile tehnologice importante în materie de informatică, informaţii şi comunicaţii au mărit capacităţile Alianţei de a lucra, dar deopotrivă au ajutat şi capacitatea adversarilor de a ataca sisteme şi reţele de oriunde din lume, cu grave consecinţe în planul securităţii internaţionale şi cu mari greutăţi în realizarea apărării colective/comune. În scopul atingerii obiectivelor NATO este nevoie de resurse militare în toate mediile specifice (spaţiu, aerian, terestru şi maritime) pe baza cărora să neutralizeze şi/sau să distrugă nodurile tehnice şi centrele tehnologice ale adversarilor care încearcă să destabilizeze, afecteze sau să strice sistemele şi reţelele C4I.

COMANDA	-concept strategic pentru apărarea cibernetică: roluri şi responsabilităţi, legalitate, forţe şi mijloace, utilizare sinergică -atac pentru paralizia sistemelor adverse
LOGICA	-capacitatea de a localiza şi identifica sursele de atacuri cibernetice
INTERACŢIUNEA	-capacităţi cibernetice diferite: ofensive, de contraatac şi de oprire/ambivalente
CONCEPŢIA	-protejarea propriilor sisteme prin măsuri antiatac cibernetic
SUSŢINEREA	-păstrarea avantajului tehnologic şi a superiorităţii ca fiabilitate şi forţă a reţelelor NATO

Protejarea infrastructurii critice

Ameninţările sau acţiunile din partea actorilor (non)state asupra infrastructurii critice sunt tot mai posibile şi pot avea un efect devastator asupra integrităţii teritoriale a statului, guvernării naţionale, economiei integrate şi moralului populaţiilor şi comunităţilor pe termen scurt şi mediu, în cascade şi greu de gestionat eficient şi oportun.

După părerea unanimă a specialiştilor sunt necesare şi utile forţe militare care să dispună de capacitatea de a susţine şi la nevoie chiar de a conduce eforturile statului de a preveni sau combate un atac violent asupra unei infrastructuri critice, cum ar fi bunăoară din domeniul energetic, al rezervelor, al institutiilor administrative şi de servicii, simboluri naţionale/religioase, servicii de sănătate şi umane etc.

COMANDA	-cadru legal şi concepte clare pentru utilizarea forţelor militare la protecţia infrastructurilor critice
LOGICA	-identificarea infrastructurilor critice în cadrul statelor membre -dezvoltarea cunoaşterii în domeniu privind vulnerabilităţile şi consecinţele -fluxul de informatii
INTERACŢIUNEA	-cooperarea la nivelul securităţii şi al apărării -sprijinul reciproc al naţiunilor şi la nivel internaţional
CONCEPŢIA	-în primul rând o responsabilitate naţională -intervenţia de sprijin la cererea unui stat membru
SUSŢINEREA	-pregătirea permanentă a forţelor şi mijloacelor -managementul prevenţiei şi consecinţelor

Acţiuni strategice colective de apărare

Articolul 5 din Tratatul de la Washington reprezintă o descurajare efectivă a statelor care se manifestă cu ameninţări la adresa NATO, dar în plan acţional este mai puţin eficientă asupra unor entităţi organizaţionale cu capabilităţi de puteri mari. Acestea pot schimba regula jocului.

Faţă de aceste noi realităţi Alianţa va trebui să poată să conducă colectiv (conform principiilor din Articolul 5), succesiv sau simultan operaţii de apărare de anvergură într-un spectru mai larg de conflict: confruntare nucleară, războaie cu câmp de luptă major, evenimente neprevăzute la scară mai mică, atacuri cibernetice, operaţii de stabilitate şi reconstrucţie şi operaţii de susţinere civică (cum ar fi menţinerea păcii şi ameliorările umanitare nonluptă).

COMANDA	-definirea rolurilor individuale privind capacităţle şi întregul spectru larg de misiuni
LOGICA	-înţelegerea unitară a ceea ce poate însemna un atac conform Articolului 5
INTERACŢIUNEA	-abilitatea de a lua o decizie oportună cu privire la implicarea faţă de un spectru larg al conflictului
CONCEPŢIA	-menţinerea solidarităţii în faţa riscurilor şi ameninţărilor evolutive faţă de interesele vitale ale Alianţei
SUSŢINEREA	-viziune şi unitate strategică privind priorităţile în planificarea apărării, alocarea resurselor şi angajamentele faţă de operaţii

Minimizarea impactului negativ al tehnologiilor disruptive

Într-un climat de securitate dinamic şi uneori ambiguu apare ca necesitate anticiparea atât a dezvoltării de noi tehnologii, cât şi modalitatea în care pot fi folosite tehnologiile deja existente, cât şi cele viitoare de adversarii potenţiali. Este destul de greu să fie obţinute asemenea informaţii, dar nu imposibil. Rezultate încurajatoare se obţin cel mai bine prin:

-programe autentice de cercetare şi dezvoltare;

-schimbul de informaţii între naţiuni;

-parteneriate dezvoltate cu industria şi alte organizaţii internaţionale implicate în dezvoltarea de noi capacităţi;

-implicarea directă a unor cercetători în probleme de tehnologie şi probleme sociale;

-încurajarea perspectivelor diverse din activităţile militare implicate în cercetare şi dezvoltare.

COMANDA	-menţinerea avantajului tehnologic prin susţinerea cercetării ştiinţifice a NATO
LOGICA	-integrarea şi adaptarea tehnologiilor noi şi în dezvoltare la nivelul structurilor naţionale de cercetare şi ale unor organizaţii internaţionale
INTERACŢIUNEA	-verificarea prin practica a vulnerabilităţilor actualelor tehnologii faţă de impactul celor în dezvoltare
CONCEPŢIA	-rezolvarea vulnerabilităţilor prin utilizarea tehnologiilor militare şi civile diverse şi redundante pentru a se evita un unic punct de vulnerabilitate şi eşec
SUSŢINEREA	-forumuri de consultare/colaborare cu corporaţii tehnologice pentru a întrevedea impacturi asupra Alianţei

Protejarea în spectrul electromagnetic

Spectrul electromagnetic va reprezenta un mediu principal de lucru şi confruntare în viitor. Alianţa are nevoie de acces sigur la spectrul electromagnetic pentru a aplica tehnologiile care măresc eficienţa canalelor de legătură şi comunicaţii, pentru a asigura managementul dinamic al funcţionalităţii interne şi externe, pentru o reconfigurare rapidă în caz de criză şi disfuncţii grave, iar pentru putere şi înţelegere are nevoie de acces la alte reţele de guvernare şi comerciale la nivel mondial. Protejarea în/a spectrului electromagnetic propriu şi conexat necesită un grad de complexitate tehnică şi tehnologică foarte mare, care depăşeşte cu mult metodele cunoscute de planificare şi execuţie din ziua de astăzi. De fapt

este vorba de o planificare proprie ce determină planificarea operaţional-acţională prin continuitate şi capacitate.

COMANDA	-impunerea unui concept nou care să delimiteze politicile NATO privind tehnologiile militare şi civile în mediul electromagnetic
LOGICA	-identificarea vulnerabilitatilor determinante pentru functionalitatea si operatiile NATO
INTERACÎIUNEA	-garantarea accesului liber la spectrul electromagnetic propriu prin capacităţi ofensive, defensive şi redundante
CONCEPTIA	-garantarea accesului la nodurile critice ale spectrului electromagnetic
SUSTINEREA	-mijloace de protecţie pe măsură

Acordarea de ajutor autorităţilor civile

Într-o criză internă sau într-un teatru de operaţii Alianţa este obligată să colaboreze cu autorităţile civile, îndeosebi cu instituţii/agenţii locale de guvernare şi aplicare a legii. Colaborarea pe multiple planuri operaţionale şi acţionale are la bază facilitarea consultarea, planificarea şi pregătirea în comun înainte de şi/sau în timpul unei crize politico-militare.

Asigurarea suportului potrivit sau acordarea de ajutor adecvat acestor autorităţi civile presupune din partea forţei militare să aibă pregătirea şi capacitatea de a desfăşura oricare/toate cele trei faze ale operaţiei de criză internaţională, de la o intervenţie/ofensivă militară, posibil la crearea unui mediu sigur/stabil şi până la transferul autorităţii pentru asigurarea securităţii către autorităţile civile.

COMANDA	-stabilirea unei instituţii, autorităţi şi loc pentru ca forţe NATO să însuşească/transmită experienţa de pregătire doctrinară, operaţională şi acţională unor forţe civile/locale pentru misiuni viitoare împreună
LOGICA	-implicarea mai consistentă a naţiunilor Alianţei (agenţii, aplicarea legii, protecţia frontierelor, sănătate, autorităţi juridice etc.) pentru o abordare mai cuprinzătoare a crizei în teatrul de operaţii
INTERACŢIUNE	-realizarea cooperării civil-militare pentru aspecte civile, umanitare şi de reconstrucţie în cadrul operaţiilor
CONCEPŢIE	-asigurarea forţelor adecvate în toate fazele unei crize internaţionale
SUSŢINERE	-forumuri regulate ale NATO cu structuri civile pentru pregătirea forţelor

Acţiuni expediţionare în ajutorul asistenţei umanitare

În diferite situaţii ale misiunilor umanitare, aflate în areale mai îndepărtate de Europa, se pot produce evenimente care necesită intervenţia unor forţe militare adecvate. Se poate apela astfel la conducerea NATO pentru a desfăşura forţe în locaţii din afara continentului ca răspuns la împrejurări neprevăzute din domeniul umanitar. Specific acestor forţe înzestrate cu capacităţi militare va trebui să fie mobilitatea, interoperaţionalitatea şi sustenabilitatea.

Operaţiile de acest fel au ca spaţii de desfăşurare zone strategice terestro-aeriano-maritime, utilizează sistemele de comunicaţie şi informaţii uşor desfăşurabile, interoperaţionale şi capabile de folosirea unui spectru larg de capacităţi.

COMANDA	-aplicarea unei doctrine multinaţionale a operaţiilor umanitare -înţelegerea conceptului de abordare cuprinzătoare
LOGICA	-colaborarea locală pentru înţelegerea rolului asumat de Alianţă alături şi de alte state pentru pierderi cât mai mici
INTERACTIUNEA	-consensul cu alte agenţii locale şi internaţionale pentru coerenţa asistenţei umanitare
CONCEPTIA	-pe timpul misiunii umanitare să existe capacitatea de a face faţă unui spectru mai larg de operaţii în situaţia escaladării conflictualităţii: autoapărare, stabilitate, protecţie pentru civili
SUSTINEREA	-forumuri ale NATO cu organizaţii internaţionale pentru a operaţionaliza forţe şi a acţiona cu succes

Sprijin şi cooperare cu actori multipli în acţiuni multinaţionale de răspuns la dezastre naturale

Ajutorul în caz de dezastre este neconditionat şi poate fi realizat cel mai bine de actori civili, cum ar fi bunăoară autorităţi locale, regionale sau naţionale, organizaţii internaţionale sau organizaţii nonguvernamentale etc. Dacă amplitudinea unui dezastru natural este atât de mare încât cei care acordă primul ajutor sunt depăşiţi, s-ar putea apela la Alianţă şi aceasta să se ofere pentru a susţine eforturile printr-o operaţie adecvată.

COMANDA	-adoptarea unei doctrine în domeniu şi consacrarea conceptului-abordare cuprinzătoare
LOGICA	-colaborarea locală pentru a înţelege reciproc condiţiile angajării şi asumarea eforturilor de către NATO

INTERACTIUNE	-susţinerea cooperării internaţionale şi interacţiunea forţelor cu calea diplomatică pentru operaţii multinaţionale de sprijin
CONCEPTIE	-protejarea forţelor în contextul creat prin valorificarea surselor şi mediului internaţional de securitate
SUSTINERE	-lichidarea urmărilor dezastrelor şi evitarea efectelor în cascadă

Clarificarea regulilor de implicare în acţiunile alianţei

Analiza operaţiilor trecute, unde forţele armate NATO s-au implicat în diferite acţiuni de răspuns la criză, a scos în evidenţă câteva inadvertenţe dintre care remarcăm o absenţă a unui cadru legal şi apariţia unor procese specifice pentru ca NATO să se implice cu succes în operaţii. În acest spirit credem că ar putea fi necesar ca o forţă militară NATO să ofere protecţie armată şi un mediu sigur pentru acţiuni umanitare nearmate. Cu certitudine va fi nevoie de un cadru legal şi adecvat pentru ca forţele militare să susţină actorii civili.

COMANDA	-cadru legal, concepte şi concepţii clare pentru oferirea sprijinului
LOGICA	-înţelegerea determinărilor şi consecinţelor implicării în operaţiile NATO
INTERACTIUNE	-este nevoie de crearea unei protecţii, a mediului stabil şi legal
CONCEPTIE	-operaţiile vor ajuta şi la protecţia obiectivelor NATO
SUSTINERE	-implicarea presupune continuitate şi responsabilitate

Protecţia împotriva ameninţărilor asimetrice

În actualul mediu de securitate au apărut ameninţări noi ca răspuns la modernizarea şi perfecţionarea continuă a forţelor de securitate şi vulnerabilităţilor din sectoarele/sistemul de securitate modernă. Situaţiile complexe care pot apărea în evoluţia către stabilitate a statelor integrate, pot crea împrejurări ca Alianţa să fie nevoită să se adapteze rapid la natura specifică a atacurilor asimetrice îndreptate asupra vulnerabilităţilor teritoriilor, populaţiilor, economiei şi structurii statelor, cât şi asupra forţelor de securitate şi apărare proprii şi nu numai.

COMANDA	-structuri adaptabile de comandă -politici clare privind unitatea înţelegerii posibilităţilor de atac şi a tipologiei reacţiei
LOGICA	-cooperarea cu alte forţe prezente -anticiparea vulnerabilităţilor

	-schimb permanent de informaţii pentru identificarea ameninţărilor
INTERACŢIUNEA	-conştientizarea populaţiilor asupra ameninţărilor posibile şi privind posibilitatea de reacţie
CONCEPŢIA	-în funcţie de magnitudinea ameninţărilor se pregăteşte forţa militară de acţiune, dar şi protecţia prealabilă
SUSŢINEREA	-utilizarea la nevoie a întregului spectru de operaţii de stabilitate, utilizarea forţei militare în spaţii urbane şi pentru servicii esenţiale

Acţiuni expediţionare pentru a proteja liniile de comunicare

Este posibil ca forţa militară să fie nevoită să realizeze operaţii expediţionare în toate domeniile pentru a asigura comerţul liber, transferul de informaţii, transportul de bunuri şi trecerea sigură prin liniile critice de comunicare.

Aceasta ar putea include misiuni pentru a combate pirateria sau pentru a combate eforturile de a refuza acces liber la apele internaţionale. Accesul la şi protecţia bunurilor acţiunilor spaţiale poate deveni din ce în ce mai important în era informaţiei pentru a asigura prosperitatea Alianţei şi circulaţiei informaţiilor.

COMANDA	-iniţiativa comenzii la nivelul cel mai de jos al operaţiei
LOGICA	-anticiparea ameninţărilor posibile pentru care este nevoie de schimb de informaţii -cunoaşterea capacităţilor adverse
INTERACŢIUNEA	-interacţiunea forţelor militare cu cele civile în situaţii de escaladare a ameninţărilor reale
CONCEPŢIA	-contracararea acţiunilor asupra liniei de control tradiţionale: comunicare, bunuri spaţiale, noduri critice cibernetice -anticipare, politici sociale şi aşteptări publice stau la baza acţiunilor
SUSŢINEREA	-crearea de resurse militare adecvate pentru servicii esenţiale în teatru, pe baza cooperării civili-militari operaţionalizate -schimbul de informaţii

Coordonarea acţiunilor într-un cadru coerent şi mai cuprinzător

Pentru ca o misiune în teatrul de securitate să fie completă şi finalizată corespunzător concepţiei generale este nevoie să se stabilească şi resursele militare necesare pentru obţinerea, stabilizarea şi asigurarea de servicii esenţiale ca parte a operaţiilor militare.

Concret este vorba despre susţinerea înfiinţării de poliţie militară adecvată, a cooperării civili-militari, personal format din ingineri în construcţii şi personal medical militar etc. pentru a oferi securitate publică, guvernare temporară şi serviciile esenţiale necesare populaţiei.

O cerinţă majoră de îndeplinit rămâne asigurarea că forţele au cunoştinţe de cultură specifică zonei şi sunt obişnuiţi să lucreze atât cu populaţii care au suferit şi sunt traumatizate, cât şi cu actori civili, inclusiv ONG-uri care pot fi deja în zonele de conflict.

Rezultatele principale sunt exprimate prin pregătirea de a realiza relaţii integrate militari-civili prin procedurile şi practica de schimb de informaţii, integrarea rolurilor, planificarea cuprinzătoare şi suportul operaţional.

COMANDA	-structuri de comandă cu roluri şi linii de autoritate corespunzătoare situaţiilor de urgenţă create ulterior
LOGICA	-schimb de informaţii privind evoluţia ameninţărilor şi gestionarea consecinţelor
INTERACTIUNEA	-cu actorii principali din teatru prin planificarea pregătirii mai cuprinzătoare
CONCEPTIA	-protejarea de către forţa militară a agenţiilor şi actorilor civili din teatru
SUSTINEREA	-cooperarea cu forţele locale, susţinerea pregătirii factorilor locali şi alocarea de resurse pentru servicii esenţiale în caz de nevoie

Parteneriate cu societăţi de securitate privată

Companiile de Securitate Private pot fi utilizate pe baza a mai multor metode existente, încheind contracte pentru preluarea unor servicii externalizate de către structurile militare. În momentul de faţă sunt stabilite cerinţele de a crea o bază legală fermă pentru utilizarea companiilor de acest gen acolo unde operează împreună cu Alianţa. În plus, marile corporaţii pot folosi structuri private proprii pentru a-şi proteja bunurile, determinând astfel conducerea NATO să colaboreze cu companii de securitate privată, fără a pune în pericol scopurile misiunilor Alianţei.

În ambele situaţii, loialitatea acestor companii poate deveni un factor critic atunci când se schimbă datele şi caracteristicile situaţiei strategice şi compania schimbă planurile fără un avertisment în prealabil. La fel de reală poate deveni şi situaţia în care forţele inamice pot de asemenea să atragă de partea lor aceste companii private de securitate şi astfel trupele Alianţei se pot confrunta cu o forţă mult mai avansată într-o zonă unde nu se aşteptau.

COMANDA	-cunoaşterea realităţilor pentru a evita pierderile şi pagubele colaterale şi fratricide
LOGICA	-cunoaşterea detaliată a companiilor de securitate privată din teatrul de securitate
INTERACŢIUNE	-îmbunătăţirea parteneriatelor cu companiile private şi dezvoltarea împreună a capacităţilor
CONCEPŢIE	-protejarea/acţiunea în comun cu structurile private de securitate
SUSŢINERE	-în funcţie de gradul, natura şi capacităţile implicate

Folosirea adecvată a forţei neletale

Complexitatea situaţiilor din teatrele de securitate pot fi caracterizate şi de nevoia de a utiliza forţa neletală, în mod deosebit pentru operaţiile urbane. Aceasta presupune respectarea unor cu reguli stricte de luptă similară suportului de acţiune al poliţiei, unde instrumentele militare tradiţionale nu se pot aplica. Dar în anumite situaţii, forţele locale de poliţie pot fi depăşite şi atunci capacitatea lor este compensată cu o forţă militară impusă de o situaţie existentă, ce ar putea include evacuarea non-combatanţilor, contra-terorism, operaţii de control al revoltelor etc.

COMANDA	-forţa militară va suplimenta acţiunea poliţiei în misiuni cu caracter social
LOGICA	-prevederea factorilor de amplificare a complexităţii situaţiei sociale
INTERACŢIUNE	-între armată şi poliţie pentru a determina caracterul letal şi neletal al capacităţilor de acţiune împreună
CONCEPŢIE	-protejarea populaţiei faţă de atacuri violente fără a folosi forţa armată
SUSŢINERE	-pentru cât mai multe situaţii studiate anterior pe bază de scenarii

Identificarea noilor ameninţări din afara alianţei

Alianţa poate fi supusă permanent unor ameninţări străine. Pregătirea pentru ameninţări viitoare, va fi nu numai necesară ci şi obligatorie pentru ca naţiunile Alianţei să se informeze reciproc privind noi ameninţări la securitate care pot să apară. În vreme ce formele tradiţionale de informaţii militare (de tip SIGINT, HUMINT, IMINT etc.) vor fi doar un pas important în identificarea acestor ameninţări, schimbul de informaţii şi cooperarea interagenţie pentru împărtăşirea acestor informaţii în Alianţa vor deveni vitale pentru ajungerea la o abordare colectivă privind eliminarea acestor ameninţări.

COMANDA	-flux info-decizional coerent, consistent şi bine direcţionat
LOGICA	-anticiparea ameninţărilor şi pe baze de schimb de informaţii
INTERACŢIUNEA	-interagenţii de informaţii pentru completarea informaţională
CONCEPŢIA	-protejarea intereselor, teritoriilor, populaţiilor, proprietăţilor şi secretelor
SUSŢINEREA	-schimb permanent de informaţii pe baze de capacităţi perfecţionate pentru identificarea noilor ameninţări

Adaptarea proceselor de recrutare militară

Demografia continuă să afecteze cu un impact semnificativ asupra multor ţări europene membre ale NATO. Este vorba despre faptul că multe ţări suferă de scăderea populaţiei, cauzată de natalitatea scăzută şi îmbătrânirea populaţiei. Dar influxurile de imigranţi din ultimii ani au ajutat într-o oarecare măsură la reducerea pierderii de populaţie. Scăderea natalităţii şi un ansamblu de măsuri interne de eliminare a serviciului militar constituie provocările cele mai evidente pentru recrutarea militară.

În consecinţă, statele vor trebui să se adapteze sau să revină ori să inventeze noi procese de recrutare militară pentru a include serviciul militar, care vizează inclusiv imigranţi, pentru a creşte astfel numărul în scădere de personal disponibil pentru structurile acţionale ale armatei.

COMANDA	-domeniul de bază al politicii de securitate şi apărare naţională
LOGICA	-stimularea grupurilor netradiţionale şi tradiţionale pentru voluntariat şi conscripţie
INTERACŢIUNEA	-încurajarea populaţiei pentru recrutare militară -capacitatea de absorbţie a imigranţilor pentru recrutare
CONCEPŢIA	-legislaţie şi proceduri clare naţionale
SUSŢINEREA	-perfecţionarea şi stimularea recrutării militare

Cooperarea civili – militari intensă

Realităţile din teatrele de operaţii actuale au reţinut atenţia specialiştilor că organizaţiile internaţionale şi cele nonguvernamentale pot creşte nivelul lor de implicare în zonele de tensiune, criză şi conflict.

Prin urmare, în aceste circumstanţe va fi nevoie cu certitudine să poată să crească eforturile de cooperare civili-militari, în special privind planificarea şi

legătura/coordonarea forţelor militare cu organizaţii/agenţii internaţionale şi deopotrivă cu organizaţiile nonguvernamentale la nivelul acţional al operaţiilor.

COMANDA	-structura integrată de comandă pentru mare varietate de operaţii şi acţiuni civili-militari
LOGICA	-identificarea împreună a zonelor potenţiale de tensiune şi conflict şi pregătirea cooperării civilo-militare
INTERDEPENDENŢA	-schimb de informaţii şi pregătirea cooperării împreună în mediile cele mai posibile
CONCEPŢIA	-protejarea intereselor Alianţei, a populaţiilor şi teritoriilor faţă de crize potenţiale şi evenimente conflictuale
SUSŢINEREA	-planuri, programe şi structuri civile şi militare adecvate pentru susţinere pe termen lung

Modelarea susţinută a mediului de securitate

Pentru viitorul relaţiilor internaţionale ideal ar putea fi ca actorii credibili în mediul dinamic şi complex de securitate să intervină pentru a influenţa şi a modela în mod pozitiv caracteristicile, pentru a gestiona crize înainte să se transforme în conflict. Alianţa este şi va deveni un actor mult mai important în ansamblul relaţiilor internaţionale, deci poate fi apelat ori se poate implica în modelarea unor situaţii complexe pe plan regional şi zonal. Aceasta necesită coeziunea şi hotărârea Alianţei de a acţiona la timp şi în mod adecvat, oricând interesele ei de securitate sunt afectate.

COMANDA	-reguli care să nu afecteze capacitatea Alianţei de a desfăşura operaţii coerente în situaţii dorite
LOGICA	-cunoaşterea adversarului neconvenţional care se opune stabilităţii sau realizării stabilităţii într-o zonă
INTERACŢIUNE	-desfăşurarea din timp a unor forţe de pace în zona pentru a putea face faţă unor acţiuni într-un conflict neregulat
CONCEPŢIE	-acţiuni de apărare şi protecţie faţă de un adversar ce încalcă legile şi principiile războiului şi nu recunoaşte dreptul războiului
SUSŢINERE	-cooperare internaţională şi aderare la securitatea zonală

Acţiuni strategice coerente de informare

Având în vedere că natura ameninţărilor evoluează continuu, nevoia de informaţii pentru operaţii coerente creşte. Consecinţa firească este aceea că Alianţa trebuie să îşi îmbunătăţească capacităţile şi să profite de cele naţionale individuale

existente în domeniul operaţiilor de informare. Acestea sunt definite fie ca activităţi militare coordonate în cadrul domeniului de informare pentru afectarea informaţiilor selectate şi sistemelor de informare în vederea obţinerii efectelor dorite asupra voinţei şi capacităţilor adversarilor şi a altora, fie ca acţiuni militare în susţinerea obiectivelor misiunii, în paralel cu susţinerea propriilor informaţii aparţinând sistemelor de informare.

Scopul major vizat, alături de obiectivele de mai sus, poate fi acela de a se comunica clar cu publicul (atât local, cât şi internaţional) despre natura şi necesitatea de securitate a NATO şi/sau de operaţii militare, oriunde acestea au loc, cu alte cuvinte o cât mai mare transparenţă.

COMANDA	-definirea principiilor operaţiilor de informare în pregătirea forţelor NATO
LOGICA	-anticiparea logicii şi modelării mediului de securitate devine vitală pentru securitatea Alianţei
INTERACŢIUNE	-motive pentru susţinerea permanentă a Alianţei -gestionarea resurselor din domeniu pentru mesaje clare în interior şi în exterior
CONCEPŢIE	-strategii de comunicare privind mediul de securitate şi identificarea modalităţilor de a-l menţine
SUSŢINERE	-mesaje permanente la nivel national şi internaţional privind securitatea continuă

Acţiuni militare împotriva actorilor nonstatali

Evoluţiile de securitate în teatrele de operaţii actuale au evidenţiat două aspecte interesante cu determinări reciproce:

-structuri acţionale neconvenţionale tot mai frecvent pregătesc grupuri şi indivizi care să continue să racoleze şi să pregătească noncombatanţi pentru a se angaja în ostilităţi (para)militare în diferite areale mai uşor controlabile local;

-forţele militare fac eforturi mari şi le este foarte dificil să urmărească un inamic care acum este civil, iar peste un minut devine combatant lipsit de privilegii.

COMANDA	-intenţii şi reguli clare de angajare asupra acestor actori acţionali
LOGICA	-spaţiul, normele şi mijloacele devin atipice şi deci adaptare responsabilă -inamicul este acoperit şi susţinut de populaţia care este ajutată de forţele NATO

INTERACTIUNEA	-cu populaţiile locale pentru cunoaştere reciprocă şi susţinerea misiunii Alianţei
CONCEPŢIA	-apărarea proprie în tandem cu cea a populaţiei locale pentru care este nevoie de sprijin reciproc şi implicare comună
SUSŢINEREA	-din partea factorului politic local

Pachetele de proiecte acţionale ce trebuie să fie operaţionalizate de către NATO sunt diverse, evidenţiază un grad extrem de ambiţios pentru conducere şi participanţi şi apare benefic pentru evoluţiile favorabile ale mediului internaţional de securitate. Faţă de provocările la care este şi va fi supusă Alianţa, provocările sunt deosebit de complexe ca problematică şi dificile ca realizare în timp, cer resurse de bază multiple şi în mari cantităţi, ceea ce poate descuraja, iar pe sceptici dificultăţile îi pot determina să aprecieze esenţial, că sunt misiuni imposibile.

Un element suplimentar cu determinări asupra acestor proiecte ale NATO este viitorul cu caracteristicile lui – urmează, prospectiva şi perspectiva, incertitudinea datorită posibilităţilor mici de anticipare, puţine dovezi concrete etc. Dar avantajele proiectelor sunt de luat în seamă ca repere orientative într-un mediu recunoscut ca plin de neprevăzut, ca direcţii de operaţionalizare şi acţiune unitară şi coerentă şi ca elemente de modelare a dinamicii şi complexităţii mediului internaţional de securitate.

BIBLIOGRAFIE

C. Onişor şi altii, *Parteneriatul pentru Securitate…Concept Strategic NATO*, TechnoMedia, 2009

C. Onişor, R.Oiţa, *Împreună... pentru Securitate*, Editura AOS-R, 2010

Oiţa R, Onişor C, *Industria (semi)private pentru Securitate*, Editura AOS-R, 2011

*** Manual NATO, Bruxelles, 2006